

کتابداری پزشکی: حرفه ای در آن سوی مرزها*

فریبا دیانی^۱

نامه به سردبیر

واژه های کلیدی: خدمات اطلاع رسانی پزشکی؛ انفورماتیک پزشکی؛ کتابداری و اطلاع رسانی

پذیرش مقاله: ۸۵/۱۱/۱۶

اصلاح نهایی: ۸۵/۲/۲۱

وصول مقاله: ۸۴/۱۰/۴

دقیق تر، جامع تر، به روز تر و به طور کلی با کیفیت تر می باشد که برای دستیابی به این مهم استفاده از دانش آموختگان این رشته در انجام تحقیقات و پژوهشهای پزشکی و همچنین شرکت در تیمهای پزشکی اجتناب ناپذیر است.

کتابدار پزشکی چه کسی است؟

کتابداری پزشکی یک حرفه ی تخصصی است. کتابداران پزشکی اطلاعات تخصصی در زمینه ی درمانهای جدید پزشکی، آزمایشهای بالینی و روشهای آزمایشهای استاندارد، آزمونها و تجهیزات را برای پزشکان، پیراپزشکان، بیماران، مصرف کنندگان و موسسات مربوطه فراهم می کنند.

کتابداران پزشکی قادرند به پزشکان برای ارائه ی خدماتی با کیفیت بالاتر و به بیماران برای یافتن اطلاعاتی در مورد بیماری خود کمک نمایند و به سوالات مصرف کنندگان پاسخ گویند و اطلاعات مورد نیاز موسسات مراقبتهای بهداشتی را نیز فراهم نمایند.

کتابداران پزشکی علاوه بر اینکه فهرست نویسان، مربیان و کتابداران مرجع هستند، مدیران صفحات وب،

از قرن حاضر به عنوان دوران فراتکنولوژی یاد می شود زیرا کالای ارزشمند این قرن، اطلاعات و فن آوری مرتبط با آن، کالایی است بسیار گرانبها که در صورت بهره برداری درست، موجب تحولات اساسی و بنیادین در ابعاد مختلف جوامع کنونی می گردد. امروزه بیشتر درآمد کشورهای مرفعی و پیشرفته از محل فروش این کالای گرانبها به متقاضیان فراوان آن حاصل می گردد. در علوم پزشکی نیز رشته ی کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی با وقوف بر ابعاد و ارزش واقعی اطلاعات می تواند به عنوان بالاترین جایگاه اطلاعاتی بخش بهداشت و درمان قرار گیرد. البته کشورهای مرفعی و پیشرفته به اهمیت بالای این رشته واقف گردیده اند و این رشته در جایگاه واقعی خود قرار گرفته است.

انجمن کتابداری پزشکی وظیفه ی کتابدار پزشکی را کمک به پزشکان، داروسازان، پیراپزشکان، بیماران و موسسات مربوط در امر بازیابی، فراهم آوری، اشاعه و ارائه ی با کیفیت ترین اطلاعات پزشکی و همچنین انجام تحقیقات و پژوهشهای پزشکی و طراحی پایگاههای اطلاع رسانی و مدیریت پایگاهها و مراکز اطلاع رسانی مربوط می داند.

امید است در ایران نیز با حمایت دولت و همت استادان، دانشجویان و دانش آموختگان این رشته، به بهترین شیوه از این تخصص در تحقیقات و پژوهشهای پزشکی استفاده نمایم، چرا که امروزه اساس پیشرفت در هر علمی، از جمله علوم پزشکی دستیابی به اطلاعات

* این مقاله حاصل ترجمه مطلبی از سایت:

www.mlanet.org/career/medlib_career.html

می باشد.

۱. کارشناس کتابداری و اطلاع رسانی اداره کل استاندارد و تحقیقات صنعتی

استان اصفهان

Email: faribadayani@yahoo.com

کاربران کتابخانه های سلامت و بنیان گذار اطلاعات برای شرکتهای داروسازی انجام وظیفه نمایند.

همکاران کتابداران پزشکی چه کسانی هستند؟

کتابداران پزشکی با پزشکان، پرستاران، دانش آموختگان بهداشتی و دیگر علوم وابسته، متخصصان، مدیران، برنامه نویسان و متخصصان تکنولوژی اطلاعات، اعضای هیأت علمی، دانشجویان، بیماران، مصرف کنندگان خدمات بهداشتی که در سطح جامعه کار می کنند.

برای کتابدار پزشکی بودن چه باید بدانیم؟

حداقل ویژگیهای رایج عبارتند از : داشتن مدارک لیسانس یا بالاتر در علوم کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی از یکی از دانشگاههای معتبر مورد تایید انجمن کتابداری پزشکی، قدرت نوشتاری و گفتاری قوی، داشتن مهارتهای بالا در ارتباطات بین فردی، داشتن مهارتهای بالا در علوم رایانه. شما همچنین باید قادر به انجام امور زیر باشید: بازیابی انتخاب، سازماندهی و اشاعه ی اطلاعات پزشکی، ارزیابی تکنولوژیهای پیشرفته اطلاعات، تعلیم کاربران جهت بازیابی و کاربرد اطلاعات مراقبتهای بهداشتی، توسعه ی محتوا و طراحی مواد برای اهداف آموزشی و همچنین بودجه بندی و مدیریت برنامه ها و خدمات، توسعه، طراحی و مدیریت دسترسی به منابع دیجیتالی و محتوای آن، کار با تیمهای بین رشته ای، کاربرد تکنولوژی به صورت مناسب و اثربخش، داشتن مهارت خوب و کافی در ارتباطات.

خبرگان اطلاعات پزشکی و متصدیان اطلاعات پایه محسوب می شوند.

یک کتابدار پزشکی باید حتماً در یکی از علوم کتابداری و یا علوم اطلاع رسانی دارای درجه ی دانشگاهی باشد. داشتن پیش زمینه ای در خصوص علوم پایه یا علوم بهداشتی و علوم وابسته در حد دروس تکمیلی اطلاعات پزشکی و کتابداری پزشکی نیز سودمند است. آنهایی که جهت استخدام در موقعیت و حوزه ی جغرافیایی مناسبی قرار دارند، انعطاف پذیرترند و از فرصت بیشتر استخدام و اشتغال بهره مند می شوند.

محل کار کتابدار پزشکی کجاست؟

بیمارستانها، مراکز پزشکی، درمانگاهها، دانشکده ها، دانشگاهها، مدارس تخصصی، کتابخانه های پزشکی، مراکز تحقیقاتی، موسسات صنعتی، بیوتکنولوژی، بیمه، تجهیزات پزشکی، مراکز توزیع فرآورده های دارویی، بنگاه های دولت محلی، ایالتی یا فدرال و هر جایی که اطلاعات بهداشتی مورد نیاز باشد، محل کار این متخصصان است.

کتابداران پزشکی قادر به انجام چه نوع کارهایی هستند؟

آنها می توانند به عنوان کتابدار پزشکی، مدیران شبکه برای مراکز دانشگاهی پزشکی، یاری کننده اجتماعی، هماهنگ کننده مراکز بهداشت عمومی، متصدی توسعه ی مجموعه ی کتابخانه ها، کتابدار مرجع در بیمارستانها، فهرست نویس منابع اینترنتی شرکتها، مدیران کتابخانه های مدارس پرستاری و آموزش دهنده ی

وسیعتری پرداخته و با گنجینه ای از اطلاعات مفید و ارزشمند در جلسات بعدی تیم پزشکی شرکت کنند.

پیشنهاد

دانش آموختگان این رشته با توجه به تنوع دروسی که در دوران دانشجویی به اتمام رسانیده اند (از قبیل درس پزشکی، علوم پایه، علوم کامپیوتر، اطلاع رسانی، روشهای تحقیق و ...) می توانند در انجام تحقیقات صنعتی یا پزشکی درخشش چشم گیری داشته باشند.

امید است که در ایران نیز با حمایت دولت و همچنین همت استادان و دانش آموختگان این رشته، از این گروه متخصصان در جایگاه واقعی شان استفاده گردد و بیمارستانها، مراکز تحقیقات پزشکی و موسسات صنعتی برای ارائه ی خدماتی با کیفیت بالاتر به جامعه و انجام تحقیقات ارزشمند، به بهترین نحو ممکن از این گروه متخصص استفاده نمایند.

حقوق و دستمزد کتابداران پزشکی چگونه است؟

حقوق این متخصصان مطابق با نوع و موقعیت موسسه، سطح مسئولیت و سابقه ی کار متغیر است. طبق گزارشات انجمن کتابداری پزشکی در سال ۱۹۹۸، میانگین یک سال حقوق در شروع کار ۳۱،۰۶۶ (سی و یک هزار و شصت و شش) دلار بوده است و به طور کلی میانگین یک سال حقوق برای کتابدار پزشکی در سال ۱۹۹۸، ۴۵،۰۱۶ (چهل و پنج هزار و شانزده) دلار بوده است. مدیران کتابخانه ها در همین مدت بین ۴۷،۶۸۹ دلار تا ۱۷۵،۸۵۴ دلار حقوق دریافت نموده اند.

آیا من می توانم کتابدار پزشکی باشم؟

اگر شما مردم مدار و خدمت مدار هستید و از ایجاد روابط علمی با دیگران لذت می برید و علاقه مند به ارائه ی اطلاعات الکترونیکی و طراحی صفحات وب و ارائه ی اطلاعات مراقبتهای بهداشتی و یا بازیابی اطلاعات هستید، اشتغال در تخصص کتابداری پزشکی ممکن است برای شما مناسب باشد.

نتیجه گیری

به طور کلی کتابداران پزشکی می توانند به عنوان عضو فعال و کلیدی در تیمهای تحقیقاتی پزشکی شرکت کرده، علائم و مشخصات بیماری را یادداشت نمایند. بعد از اتمام هر جلسه با جستجو در اینترنت و پایگاههای اطلاع رسانی پزشکی جدیدترین یافته های پزشکی را در خصوص بیماری مورد بحث بازیابی نموده، در جلسات بعد در اختیار تیم پزشکی قرار دهند. همچنین در زمینه ی بیماری های جدید یا ناشناخته، کتابداران پزشکی می توانند به تحقیقات جامع تر و وسیعتری بپردازند و حتی ممکن است به کشوری که پیشرفت چشم گیری در زمینه ی درمان آن بیماری خاص داشته اعزام شده و به تحقیقات